

Täysistunto

Torstai 16.10.2025 klo 16.00—19.06

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 66/2025 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 14/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 14/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Meille esittelee tämän edustaja Ovaska, valiokunnan puheenjohtaja.

Keskustelu

19.00 **Jouni Ovaska kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esityksen tavoitteena on selkeyttää henkilöjunaliikenteen järjestämistä, mahdollistaa tarvittaessa toimivaltuuksien siirto kunnille ja muille alueellisille viranomaisille sekä tukea raideliikenteen kehitystä ja edistää kilpailua markkinoilla. Valiokunta pitää mietinnössään esityksen tavoitteita kannatettavina. Esitys luo edellytyksiä lähijunaliikenteen kehittämiseksi ja mahdollistaa alueellisille toimijoille nykyistä vahvemman roolin, mikäli ne näin haluavat. Valiokunta kuitenkin toteaa, että sääntelyn tavoitteiden toteutuminen riippuu jatkossa merkittävästi muun muassa rahoituksen toteutumisesta, kuntien ja valtion välisen roolin tarkemmasta määrittelystä sekä kalustoon liittyvistä ratkaisuksista. Valiokunta pitää hyvänä, että esitys mahdollistaa kunnille, kuntayhtymille, maakuntaliitoille tai useamman kunnan yhteenliittymille hakeutua halutessaan rautatieliikenteen alueelliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi.

Asiantuntijakuulemisessa on toisaalta noussut esiin huolia erityisesti junaliikenteen rahoitusvastuun siirtymisestä paikalliselle tasolle. Lähijunaliikenteen käynnistäminen ja ylläpitäminen vaativat merkittäviä resursseja, ja kuntien taloudellinen kantokyky on rajallinen. Valiokunta katsoo, että valtion ostoliikenteellä tulee olemaan jatkossakin keskeinen merkitys junaliikenneyhteyksien turvaamisessa ja kehittämisessä.

Esityksessä ehdotetaan myös, että rautatieliikenteen toimivalta siirretään liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille. Samalla raideliikenteen sääntelyelin siirretään Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteyteen.

Valiokunta pitää erittäin myönteisenä, että esityksessä mahdollistetaan pienet julkiset palveluhankinnat suoraan hankintana palvelusopimusasetuksen sallimissa rajoissa. Tämä vähentää hallinnollista taakkaa ja nopeuttaa hankintaprosesseja etenkin pienemmissä hankinnoissa. Valiokunta katsoo, että raideliikenteen markkinoiden kasvaminen ja monipuolistuminen on liikennejärjestelmän ja palvelutarjonnan kannalta toivottava kehityssuunta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 97/2025 vp

Asiantuntijakuulemisessa on painotettu, että markkinan kehittyminen vaatii selkeiden pelisääntöjen lisäksi myös riittäviä kannusteita. Valiokunta toteaa mietinnössään, että myös rataverkon kunto ja sen ylläpito ovat olennaisia edellytyksiä raideliikenteen luotettavuudelle ja houkuttelevuudelle.

Lipputuotteiden ja matkaketjujen kehittämisen valiokunta näkee tärkeänä jatkossakin. Lippujärjestelmien yhtenäistäminen vähintään alueellisesti on tarpeen, jotta joukkoliikenteen houkuttelevuus ja käytettävyys paranevat. Valiokunta katsoo, että hallituksen esitys luo edellytyksiä ja vaihtoehtoja lähijunaliikenteen kehittämiseksi. Samalla asiantuntijakuulemisessa on tunnistettu epävarmuustekijöitä muun muassa aikatauluihin, rahoituksen toteutumiseen ja myöskin osaamiseen liittyen. Valiokunta ehdottaa mietinnössään, että eduskunta hyväksyy lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että ehdotetun sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia seurataan tiiviisti ja tarvittaessa ryhdytään pikaisesti toimiin sääntelyn muuttamiseksi tai täydentämiseksi.

Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia esittelystä. — Seuraava puheenvuoro, edustaja Furuholm. Poissa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 66/2025 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.